

NAGYKÖRÖS ÉS VIDÉKE

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap. A „Nagykörösi Gazdasági Egyesület“ hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagykörös, I. ker. Széchenyi-ter 10.
TELEFONSZÁM: 78.
Megjelenik hetenként kétszer:
Csütörtökön és Vasárnap reggel.

Főszerkesztő: Dr. Dezső Gyula.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
D. Tóth Ferenc.

Előfizetési árak:
HELYBEN:
Egy évre 16 K, 1/2 évre 8 K, 1/4 évre 4 K.
VIDÉKEN:
Egy évre 18 K, 1/2 évre 9 K, 1/4 évre 4-50 K
Egyes szám ára vasárnap 36. Hétköznap 24 f.
Nyitár soronként 1 korona.

A béke és a mezőgazdaság.

Nagykörös és Vidéke részére írta Rubinek Gyula, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

A békekötési szerződés teljesen új helyzeteket teremt nemcsak politikai, de gazdasági téren is. A valószínűség mégis az, hogy a békekötést követően inkább szabad kereskedelmi irányzat fog érvényesülni, főleg az európai kontinensen, mert hisz az újonnan keletkező államok valamennyije, talán az egy cseh-szláv államtól eltekintve, mezőgazdasági kivitel állam lesz, amelyeknek a szabad kereskedelmi irányzat határozott előnyt jelentene, de má részről Európa nyugati kontinentális államai is kénytelenek lesznek ebben az irányban evezni, mert a munkásosztály érdekeinek a politikai hatalomban való térlogtatása a szabad kereskedelmi irányzatnak fog kedvezni.

Az élelmiszerké után óriási kereslet lesz. Azoknak az ára hosszú ideig messze felette marad a háború előtti áraknak, mi sem természetesebb,

hogy eza körülmény a mezőgazdasági termelésre serkentőleg fog hatni. A mezőgazdaság ma tökéletlenségben nem szenved. Befektetésre volna pénze, a kérdés azonban csak az, hogy a mai pénznek a háború után mi lesz az értéke, mi lesz vásárló ereje és mily tehüket ró még reánk a háború. A tőkén kívül azonban a mezőgazdaság sok más egyebet is igényel ahhoz, hogy a termelést erélyesen tudja folytatni. Elsősorban munkaerőt. Nemcsak az a baj a munkaerőnél, hogy hiányzik. Ezt a munkaerőt a háború után minden más foglalkozás igényelni fogja. Elsősorban az építő ipar, másodsorban a vasut, harmadsorban az utépités, negyedsorban a bányauzemek és az összes iparvállalatok, amelyeknek munkaereje a háború folyamán megcsökkent. Honnan merítsenek ezek, ha nem az ősforrásból, a falu népéből. A falusi munkáskész ebből folyólag bízhatatlan arányokban fog megcsökkenni. Csökkenni fog azonban nemcsak a munkáskész mennyisége, hanem a szolgáltatott munka minősége is. Nagy pénzért igen rossz munkateljesítményt kap a gazda és ez az, ami a többtermelésre való igyekvést

jóformán illuzóriussá teszi, mert belterjes üzemet megfelelő képzetű munkáerő nélkül elképzelni sem lehet.

A gépek alkalmazása a mezőgazdaságban mindenesetre tényleg fog hódítani, de ehhez is idő kell, amíg a gépark a szükséges gépeket elő tudja állítani, másrészt az emberi munkát a mezőgazdaságban nagyon jelentékenyen redukálni csak úgy lehetséges, ha a belterjességről lemondunk és teljesen külterjes gazdálkodásra térünk át. Ebben a helyzetben csak egy a vigasztaló, hogy a mezőgazdasági teret velünk versenyző államokban a helyzet ugyanez, sőt ha lehet, még rosszabb, mint például Oroszországban, Ukrajnában ahol, hogy mennyi munkáskész pusztult el a háborúban és a háborút követő zűrzavarban, talán sohasem fogjuk megtudni, de azt mindenestre tudjuk, hogy a háború előtt belterjességgel kezelt üzemek mind elpusztultak és elpusztultak a vasutak is oly mértékben, hogy Oroszország hosszú ideig fog azon súlyos feladat előtt állni, hogy miképp fedezze saját mezőgazdasági termelésével az ország szükségletét.

Allatállományunk pótlása sokkal

T Á R C A.

A részeg disznó!

— Jöjzű történet. —

Írta: Dán Emil.

Folytatás.

2

A zöldség piacon túl öt-hat emberből álló kisebb csoport tarsalag vidáman pipaszó mellett.

Kébbe ültözött, jóképű körösi magyar valamennyi. Fiatalok és javakorbeliek. Politizálnak... intézik az ország ügyeit, pokolba kívánják a kormányt... a régi jó hagyományokhoz való törhetetlen ragaszkodással. gy tanultak ők ezt apaiktól és ugyanezt fogják örökségül hagyni utódaikra.

Hirtelen megzavarja valami a tárgyalás éniét, de nyugodt tolymatat.

Világos szemű és kisé ravasz ábrázatu, javakorbeli férfi közeledik a társasághoz.

Messziről látja róla mindenki, hogy valami fontos újságot hoz Köszön, sorba paruláz velük és illendőségből var néhány percig: miről is tolyk a beszéd?

No... nem valami különös az ügy. —

Csak a mindennapi politikán rágódnak. Hat hiszen így szokták ha éppen nem akad más...

Ó is szót egyet-kettőt de azután kirukkol az újsággal:

— Nini... talán ti még nem is tudjátok, mi történt az éjjel Tormás Péterék felsőjárású tanvaján?

A társaság egyszerre elhallgat. Mindenki meglepetve néz össze. És némi szegyenkezéssel, hogy ők nem hallottak a dolgról semmit.

— Nem tudtok csakugyan semmit? Nem? Ejnye de furcsa. Nagyon rossz a fületek. Hiszen már az egész piac tudja, beszélt és rettenő nagyokat nevet rajta...

A társaság egyik tagja, akit tömzsi termete és rövid nyaka miatt csak Kurta Gergőnek hívnak, rászól szaporán eregetve a szót:

— Ugyan ne kinlődj már annyit Gyurka azzal az újsággal... mit teszed az embert annyira kiváncsivá, hogy szinte belebetegszik. Ha tudsz valami érdemest, hát tálald ki, minden teketória nélkül!

— Jól van jól... felelt sunyi tekintettel Pappanos Gyurka — mindössze is annyí

az egész, hogy Tormás Péter két mázsás hizóját, amit bevődöd napjára akart levágni mara virradóra szépen ellopták...

Kurta Gergő kicsinylőleg legyintett:

— No ez ugyan nagy dolog! Szólt egyet ránditva a vállán.

— Hm! Ugy ám... ha éppen csak ennyiből állana a dolog... akkor igazán nem volna egyéb, mint közönséges tolvajlás. Az őrdögnek jutna eszébe annyi szót vesztegetni rá. De éppen az benne a legeredetibb, emberek, hogy a gazda maga is hűségesen segítette ellopni saját pompás disznóját a vakmerő éjjeli tolvajoknak. Még pedig nem kénytelenségből, hanem jó szívvél — a maga jószántából... a nélkül, hogy sejtette volna mit cselekszik.

A kománia minden tagja nagy lemekeket meresztett.

A harcra bajusos kis Patai Pista harsogó nevetésbe tört ki, hogy még a pocakja is rengeni bele, mire a csoport gyorsan növekedni kezdett, mert a közelben állók erdekes beszélgetést gyantiva, mind oda húzódtak és várakozó arccal lesték tovább a szót.

Folytatjuk.

Ára vasárnap: 36 fillér, hétköznap: 24 fillér.

könnyebb feladat. Amint a központok és a rekvirálás megszűnik, a gazda magatertelés szálal és abrakakarmánnyal saját állatait táplálhatja, állatállományunk rövidesen eléri a háború előtti számot annál is inkább, mert az állattenyésztés a mezőgazdaságnak egyik legjövődelműbb ága marad, mert előállat kivételünk, vagy ami még helyesebb friss hús és húsrú kivitele elé nem fognak nehézségek gördülni, mint a multban. Mindez a perspektíva természetesen csak úgy áll meg, ha Magyarország történelmi határai változatlanul fennmaradnak. Ha az ország legtermékenyebb részei, Bácsbodrog és a Tiszántul nagyrésze Erdéllyel együtt, valamint az ország északkeleti része a törzstől elszakíthatnak, akkor a mi mezőgazdasági termelésünknek a külföldre való utaltsága nagyon alá fog szállni. A lehetetlen, nem várt helyzetben is a magyar mezőgazdaság meg fogja tenni kötelességét.

A demokratikus átalakulás.

(Budapesti tudósítónkól.)

Az utóbbi napok villamszerű gyorsasággal fejlődő eseményei Magyarországot gyors demokratikus átalakulások kényszeré elé állították. A legizgatóbb időszereggel merül fel most az a kérdés, hogy milyen programot fog adni az a kormány, amely a demokratikus átalakulás jegyében jön. Mint közismeretes, a várható program első pontja az általános, egyenlő, nőkre is kiterjedő választójog, mely a népszerűesebb jelteinek alkotmányos érvényesülését biztosítja. Miután Magyarországon lakó nemzetiségű kétszázaléktól önkormányzati joghoz fognak jutni, a választójog hatása immár nem hozható kapcsolatba a nemzetiségi szemponttal, mint a multban és ennél fogva a jogreform jelentősége is lényegesen változik. Innen magyarítható meg az, hogy az általános egyenlő választójogot elvben már valamennyi országgyűlési párt elfogadta.

A másik leglényegesebb program-pont: a földbirtokreform. A radikális birtokpolitikának két sarkpontja van: egyik a birtokforgalmi korlátozások teljes megszüntetése, a másik az állami kisajátítási jog, mellynél fogva az állam szociálpolitikai célokra bármely szükséges birtoktestet megszereshet. A lengyelek és csehek arról beszélnek, hogy a föld tulajdon 200 holdra kell maximálni. A birtokmakszimális kérdése bizonyára nálunk is szóba fog kerülni és a maximum fölötti birtokrészekre az állam kisajátítási jogot nyer, azonban bármilyen törvényszakasokat hoznak is, máról holnapra a birtokmegosztási viszonyokat megváltoztatni nem lehet, mert a nagyobb birtoktestek kis részekre való feldarabolása alapos technikai és pénzügyi eljárásokat feltételez, amelyek a gyors termelési vagy elé korlátokat fognak állítani. Meggondolásra inti a birtokpolitikai akciót az a körülmény is, hogy józan észsel a földet csak olyanok kezébe juttathatjuk, akik a termelés felzárkózását, illetve fokozását biztosí-

tani tudják, mert ha a mezőgazdasági termelésből eredő jövedelmet nem leszünk képesek fokozni, akkor az ország a háborus terhekre fedezetet nem talál és menthetlenül tönkremegy.

Halmazdi program-pont az adózás progresszív megalapítása oly célzattal, hogy az adóterhek a kisjövödelmeket megkímélik és lehetőleg teljes súlyukkal a feleslegre nehezedjenek. Ehhez a törekvéshez tartozik mindenképp a fogyasztási adók törlése, mint amelyekben nem érvényesül a progresszivitás és egyenesen az élethez való jogot tamadják meg. — Már kérdés természetesen, hogy akad-e Magyarországon oly pénzügyi zseni, akor a fogyasztási adó törlése vagy csökkentése révén megtudja tölteni az állam pénztárát. Talán legfontosabb program-pontja és program-pontja az igazi demokratizmusnak az ingyenes állami oktatás, mert csak ezen a módon lehet általánossá azokat a szellemi fegyvereket, amelyek az élet versenyében nélkülözhetetlenek.

A megvalósult demokratizmusnak seholsem bizonyult eddig olyan csodaszereket, amely a gazdasági életben a keresett egyensúlyt valóban létrehozta volna s a kis ekszisztenciákat a tartós jólét állapotába juttatná. Sőt a Wilsonék hazájában azt látjuk, hogy egyfelől a vagyonfelhalmozódás másfelől az alsórendűek kiaknázottsága élesebb ellentétként helyezkedik szembe, mint bárhol a világon. — Nagy csalódás volna tehát egy minden ízében demokratikus jogrendtől olyan gazdasági kiegyenlítéseket várni, amelyek megszüntetik a mai vagyoni különbségeket, vagy legalább is biztosítják a szélsőségek enyhülését. A demokratizmus csak a módokat és lehetőségeket adja meg arra, hogy mindenki saját munkaképességéhez képest érvényesülhessen, de az érvényesülés mértékét természetesen nem állapíthatja meg.

A szabad versenyben a természet ősi törvényénél fogva az ügyesebb, erősebb mindig előre fog törni. Ami ezt a versenyt korlátozni, sőt megszüntetni igyekszik, annak nem demokratizmus a neve, hanem marxizmus. A kettő élesen szembeáll egymással, mert míg az egyik felszabadítja és elvonebbé teszi a versenyt, addig a másik a szocialdemokrácia a mérköz emberek fölül a közösséget állítja oda mint olyant, amelynek hivatása a termelést kézbevenni és egyenlő osztályt tenni az emberek között. A demokraták és marxisták összefogása tehát nem őszinte, mert a cél, mely vezeti őket, ellentétes és csak addig lehet közös az érdekük, míg a régi polgári uralmat megdöntik. Ennek megtörténte után okvetlenül egymásköz kell dűlőre vinnök a dolgot. A szocialdemokrácia igyekszik lerázni magáról a radikális polgári párt köllöncét, hogy aztán kipuáztatja a régi jogrendből ami meg maradt, a maga utópiája szerint rendezze be a világot.

Ujságárusító fiuk

— felvételnek lapunk kiadóhivatalában. —

Egy fiu tanoncai felvételük Baross Antal órási úllatöbe Nagyköros.

Színház.

(13)

Szordán és csütörtökön a villanyvilágítás teljes hiánya miatt, a *»Köszívű ember fiaie«* darab előadása elmaradt.

Pénteken este Ráso Ida és Ernyei János bucsujátékául Alex. Bisson nagy hatású *»Névtelen asszony«* került egyúttal másodsorú műsorra, a kedvénél alig jobb, de mindenesetre sokkal füstölögöb világitás mellett. Ami az előadást illeti arról általában véve most is emlíndhatjuk mindazt, amit a dráma első előadásáról mondtunk.

Ráso Ida ugyanazon elmélyedő lélektani feldolgozással és a nemes páthosz szivereható erejével állította élénk Jacqueline szenvedő alakját, sikere ma is osztatlan és teljes volt. *Ernyei* kitűnően ábrázolta Fleuriot a hajthatatlan szívű férjet. *Deák L.* a törvénytörő beszéd megragadó előadásáért viharos tapsot kapott *Ernyei Teri, Csáki, Baróthi, Pusztai* játéka teljes összhangban van a többiekével. *Szabadkai* Menivelje azonban sokkal jobb, eredetibb és jellegzetesebb volt a multkor, mint most *Marosié*, habár ő sem rontott semmit az össziáték hatásán.

Szombaton este Fincdy Ilonka és Deák L. bucsuztak a közönségtől Strausz Oszkár behuzelő zenéjű, kedves operettjében a *»Legény bucsú«*-ban. A kelletlenül idő és az utcákon uralkodó sötétség dacára es nagy számmal egybegyűlt közönség gazán jól rendezett pompás előadásban élvezte végig a darabot. Csapan az volt a kár, hogy a világitás most is gyöngyöskedett.

Furuly Ilonka, kit hosszabb szünetelés után ma látott viszont a közönség a színpadon, Stefi szerepében különösen kitért magáért és ugy temperamentumos játékat, mint énekét gyorsan megújuló zajos tapsokkal jutalmazta a közönség. — *Deák L.* Lőrinc kocist talpraesetten, a töle megszokott eredetiséggel és ötletesen állította élénk s teljes mértékben megérdemelte ugy a *»felülről jövő jókat«* mint sőtün megismétlődő tetszésnyilvánítást. *Komáromi Gizi* mint mindig, ma is pompásan játszott, énekel. Bajos volt mint virágúrs leány, elegánsan festett, mint gróf kisasszony. Figyelmet keltett maga iránt *Marosi, Stilleben Muki báró*, az együgyű szerelmes szerepében.

Vasárnap délután a *»Hejlehuja báró«* este *»Tul a nagy Krivánon«* ment, mindkettő telt ház előtt, az utóbbi mint *Sándor Sári* bucsujátéka, szépen sikerült előadásban.

Hétfőn telt ház érdeklődése és az egy hét óta nélkülözött villanvilágitás mellett a társulat bucsuelőadásául tervezett nagy Kabaré est folyt le, még pedig a legteljesebb siker jegyében. — Előzőnek kell itt megemlítenünk *Pelsőzy Lászlót*, kit eddigi szereplése után a színpadon teljes otthoniassággal mozgó és rutinirt színésznek ismerünk, ma este pedig mint conforencier tett határozott bizonyoságot a térer való ügyességéről és hivatottságáról. Az a közvetlenség és könnyed szellemesség, mellyel a könnyűnek látszó, de éppen nem könnyű tisztét sikeresen be töltötte s amellyel állandó és élénk kapcsolatot tudott létrehozni önmaga és közönsége között: a legteljesebb elismerésre

E rovat alá ti közleményért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

Nyílt-tér.

Figyelmeztetek mindenkit, hogy Maria nevű leányomnak kölcsönt senki ne adjon, mert pénze vesztett lesz.

Tisztelettel
Székely Ferenc
4. járás.

Butor árverés.

Jó karban levő butorok ságyamentűek 1918. november 3-án délelőtt 11 órakor árverésen eladottnak B. Tóth József házában VI. ker. 64. szám. alatt. 1—2f

Eladó házak.

Erdei Jánosnak VIII. ker. Szolnoki-u. 22. számú háza — Papp motor malom mellett, — mindenféle üzletnek alkalmas, jelenleg most is vendéglő van benne, örök áron eladó; értekezni lehet vasárnapoként a tulajdonossal a helyszínen.

Mádi Ferencnek II. ker. Füzfa-u. 14. számú háza eladó. Értekezni lehet a tulajdonossal a rendőrségen vagy a fenti szám alatt. f

Kiadó házak.

III. ker. 122. szám Német Pal szomszédságában, 3 szoba, 2 konyha, 1 kamra, 1 istálló és nagykerettel együtt bérbe kiadó nov. 1-től: értekezni lehet a fenti szám alatt. 1—3f.

Egy istálló padlással és kocsi-szin nov. 1-től bérbe kiadó, mely raktárhelyiségnek is alkalmas IV. ker. Vasut-u. 161. sz. alatt.

Kiadó földek.

Papp Sándornak Lencsés-világos; ban Zsilka Lászlóné szomszédságában levő szőlője örök áron eladó-értekezni lehet I. ker. 120. szám alatt. 1—3f

Cseri örökösöknek a Hosszuhátban 1 hold szántóföldjük, a Zsiroshegyben Cseri Sándor és Kiss Bálint szomszédságában 1 hold szőlőjük, a város végén Göbölös Balint és Harsányi József szomszédságában 2 vékás szántóföldjük szabadkézből eladó; értekezni lehet Deák Sándor VIII. 30. sz. alatti házában.

Vegyesek.

Egy jókarban levő 4 lőeres máv. cséplő garnitúra eladó; Boros Ambur VII., 100. szám. 1—10f

Egy drb. 1000 koronáról szóló hadikölcsön kötvény eladó. Cim a kiadóban. 1

Egy jó kis igás ló eladó, esetleg téli hasznalatra kiadó; értekezni lehet VI. ker. 10. sz.

A Központi és Városi Szálloda takarítónő kerestetik. Fizetés meg-egyezés szerint. Ajánlatok a Központi Szálloda szobaasszonyához kéretnek. f

Alig használt, új, sárkányos oleskocsi eladó. Megtekinthető a Gazdasági Egyesület udvarán.

Zombori Lászlónak a Kálmánhegyen levő kaszálója őszi legelőre kiadó; értekezni lehet VI. ker. 310. szám alatt. 1—2f

Kevésel használt hálószoza butor eladó X. ker. Losonczy-utca 107. sz. alatt. Ugyanott 2 pár cipő és egy keményfa íróasztal is eladó.

Egy új rendszerű Szanitás (szobagőztűrdő), egy kocsiirógós mán-gorló és egy pedálos orgona harmo-nium eladó. Cim a kiadóban. f

Vigh József léle X. ker. Zrinyi-u. 228. sz. alatti kovácsműhelyt Gerecze László kovács mester átvette és elvállal mindenféle kovácsmunkákat és löpatkolást. 1—2f

Egy használt kapu és kisajtó eladó IV. ker. 403. sz. alatt. Ugyan-ott három drb. folyóba való köhen-ger eladó. f

Gégo Jánosnének az alsónyomási földjén, tiszta buza szalmája és kukoricaszára van eladó; értekezni lehet IX. ker. 94. sz. a. 2—3f

Egy lóhoz való könnyű kocsi kerestetik. Ajánlatok a kiadóba adandók. f

200 vagy 300 kére tető zsup kerestetik megvételre. Hova? Meg-tudható a kiadóban.

Egy jókarban levő permetező megvételre kerestetik. Cim a ki-adóban. f

30 kocsi jó érett trágya eladó. Hol? Megmondja a kiadóhivatal. 2—3f

Egy jó használt vetőgép a Fel-sőjárásan eladó Papp Ambruzsné-nál, ugyanakkor akácfaberek is van eladó.

A posta lovaknak lehetőleg ko-zel fekvő 2—3 hold földet herének továbbá 2 lónak alkalmas jó istál-lót, 2—3 kocsi befogadására alkal-mas színt, kamrát keresek több évre haszonbérbe. Ajánlatokat a hivata-los órák alatt a postához kérek. **Tóth Albert** post. főtiszt. f

Hordó eladó különböző nagy-ságban; értekezni lehet Izinger Fe-renc II. ker. 7. sz. alatt.

Több rendbeli férfi ruha eladó, Kovács Sámuel lértiszabónál I. ker. Népbank épület. f

Egy szép, divatosan készített za-keket mellényvel együtt juttu-nyosan eladó. Megtekinthető Sánta Ferenc férfi szabónál, körkepac. 1—2f

Özv. Dr. Trummer Tamásné posta palotai II. emeleti lakásán házi ingók butorok, bicikli, fürdő-szoza berendezés a f. 1918. nov. 1-én pénteken d. e. 9 órakor el-fognak adatni. 1

Eladó a Fitos Balázs tulajdonát képező **mikebudai állomás** mellett fekvő 16 vékás sik tekvésű barna homok föld, mely minden gazdasági növény és szőlő művelésre kiválóan alkalmas, továbbá a Nyárkutréten levő 5 vékás fekete föld. Bővebb fel-világosítást ad az eladással is megbízott **Dr. Rosenfeld Gyula ügyvéd.** f

SZABÁSOM ELSŐRANGU!

ELEGÁNS!

KÉNYELMES!

ÉS FESS!

Vajda József

férfi és női szabó.

Kézidaralok, Bächer ekék, lókapák, kőziszónagyűjtők, mázsák
legelőnyösebb áron
beszerezhetők:

NEU JAKAB és FIA gépkereskedésében.